ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на пол године 5 круна, за земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник“ — Цетиње. Adresse: „Le Courrier de Cettigne“ — Cettigne (Monténégro)

Поједини број 10 пара.

БРОЈ 4. ЦЕТИЊЕ. СРИЈЕДА 11. ЈАНУАРА 1912. ГОД. ГОДИНА V.

Цетиње, 11. јануара

Састав нове француске владе скренуо је на се пажњу цијеле Европе и о томе говоре готово сви велики европски листови. Што се и ми задржавамо на томе узрок је још и тај што хоћемо овом приликом да повучемо једну паралелу између нас и Француске и да учинимо упоређење између нас и Француза.

Ма колико у први мах изгледало то парадоксално, ипак ће се из нашег излагања видјети да смо одиста у праву када то чинимо и када хоћемо тако сјајним примјером да се послужимо.

Као што се зна, кабинет Кајоа пао је изненадно уиљед одступања министра спољних послова Селва, које је повукло и пад цијелог кабинета. Кајо је био оптужен у Сенату да је у преговорима с Њемачком око Марока радио на своју руку. Он је то на своју часну ријеч опорекао. Кад је на то Селв упитан, пошто је раније исповједио, да је одиста Кајо водио лично неке преговоре, он није хтио да побија тврђење предсједника министарства, али није могао ни да његову изјаву потврди: извинио се да мора ћутати из обзира према свом положају, па је и одступио. Кајо је покушао да његово мјесто попуни тако што би за министра спољних послова дошао дотадањи министар мрнарице врло добро познати Делкасе. Али за то се запело око постављења новог министра марине и како није било никаквог излаза, то је цио кабинет поднио оставку.

Како је у Француској створено мишљење, да озбиљни дани изискују јако и велико министарство, то се одмах приступило саставу јаке владе, у коју би ушли најугледнији и најбољи француски политичари. Тако је и било. Састављен је нов кабинет под предсједништвом Поанкареа, у који су ушли највећи и најодабранији политичари: Бријан, Делкасе, Миљеран, па чак и опробани Леон Буржоа. Тако је нови кабинет сада састављен од најугледнијих људи у Француској — све сами бивши министри, некадањи предсједници министарстава и кандидати за предсједнике будућих министарстава: у правом смислу велико министарство.

Од скоро се не памти да је у Француској била тако јака влада састављена од најбољих снага, те то и даје повода великим европским листовима да о новом кабинету у Француској говоре на дуго и на широко и да га пропраћају разним коментарима.

Али ма како се о томе говорило и судило, јасно је, да састав овако јаке владе несумњиво значи да га је стварна озбиљна потреба изазвала. Каква је то озбиљна потреба није тешко погодити. Она нам се казује сама. То су виши интереси земље. Француска је добро просудила; она се налази пред крупним догађајима. Ма колико се крило и ма колико изгледало да је општа ситуација повољна, несумњиво је да преживљујемо озбиљне дане, општа ситуација није повољна и крупни догађаји у Европи могу сваког тренутка избити. Француска предвиђа ту скривену опасност, схвата значај њен и лаћа се предострожности. Хоће да буде за сваку евентуалност приправна. Не може да дозволи да је догађаји изненаде и да је дочекају неспремну.

Само тиме и само тако може се једино стварно протумачити и објаснити овакав састав француске владе. Јер да то није по сриједи, тешко да би се који од ових истакнутих људи у Француској ријешио да ступа у састав нове владе и да жртвује своје личне обзире и и амбиције. Тек без велике нужде слабо би ко од њих пристао да улази у *туђи* кабинет кад му сви изгледи дају права да рачуна на *свој*. Најзад и природно је, да свако од њих сматра да је боље за њих да образује кабинет, коме би на челу био, него да буде ресорни министар туђег министарства. Значи лична каријера, све лични обзири и амбиције стављају се у страну ради опште ствари и они се жртвују ради виших интереса. А ако за иког, то се с правом може рећи за старог Буржоа, коме је састав владе чак био и нуђен, па је то одбио из обзира на своје здравље. Он због слабог здравља није хтио да се прими да састави кабинет, али је за то у овај ушао, па и то као министар једног споредног и малог ресора — министарства грађевина! А ушао је под условом, да дуго не задржава ни овај портфељ. Из тога произлази, да у служби опште ствари, у служби своје драге отаџбине жртвује све: и личне обзире, и амбиције, и много друго, па чак и своје нарушено здравље.

Тако у Француској. А ми?

Ако се за Француску може рећи да стоји пред крупним свјетским догађајима, у толико се није може рећи, за нас, да се налазимо на прагу судбоносних догађаја.

Јавна је тајна да су на помолу догађаји, који не само да ће бити критични, него могу врло лако да поремете и сам европски мир. То се на сваком кораку може опазити, то се види свуда гдје год погледамо. Нарочито је та критичност обузела нашу најближу околину, да не речемо нас саме, — Балкан. Још сад се чује паклена подземна тутњава. Атмосфера је пуна експлозива. Једна варница и букнуће пожар. Колико само док се гора заодене листом, колико пролећа наступи, па ће планути. И кад од тога стријене други, моћнији, шта је стало за нас, раскомадане и мале?

Већ сада у нашем најближем сусједству, отоманској царевини, тутњи подземна паклена бура. Њен рат и њену заузетост у Африци, хоће многи да искористе. То виде и они мањи, па се и они силе и кочопере, заносећи се пут ње како би у општем метежу што више користи за себе извукли. Критско питање стоји отворено и осјећа се грчка ратоборност. И питање о Новопазарском Санџаку поново се помаља. Уз то у Мађедонији је с дана у дан све горе и ситуација све тежа и заплетенија.

И док се у тој журби и општем метежу, који с дана у дан све јаче и опасније избија, свако журно своју снагу припрема и из петних жила запиње да се у тој општој гужви сачува и користи у предстојећем великом обрачунавању, и од набрата прави брат, и од непријатеља стварају пријатељи, шта ми Срби радимо? Да сједнимо скрштенијех руку, па и Боже опрости. Кавжимо се, злобимо и пакостимо један другом. Међусобице су нас толико обезумиле, да не видимо ништа даље од себе. Копамо сами себи гроб, сами себи спремамо опијело.

Је ли то људски, је ли то братски, је ли то српски? Тако ли се свети Косово, тако ли се обнавља стара Душанова царевина? Зар са тим ћемо изаћ' пред Милоша?

Мало нам је било што смо годинама трачили вријеме улудо, у беспослице и личне и каприциозне дангубице; мало нам је било што за оволико вријеме нијесмо готово ништа учинили за општу ствар и раскомадано Српство; мало нам је било што смо и себе и околину своју злобом, пакошћу и невољалством растровали; мало нам је било што смо се сами кикали и по калу вукли, него сад још хоћемо да и неокаљане у тај наш гадни кал увучемо, да и чисте злобом, пакошћу и невољалством да окужимо, што и другоме не дамо да ишта за општу ствар и раскомадано Српство учине, да постигну оно што ми нијесмо кадри били да постигнемо и што нам није бастало да учинимо.

Свето Писмо истиче да ће страшни суд доћи у најкритичнијем моменту, кад буде човјек својим поступцима догрдио. Српски народ је један такао страшан суд дочекао. То је било пред косовском битком. Косово нам нијесу Турци донијели, него ми сами. Властољубива властела су неслогом до Косова стару царевину довели и на Косову је само дотучена. Сад сви знаци говоре да нам је страшни суд на прагу и да се само чека згадан моменат да се на ново Косово поведемо. Ако не ради нас, а оно ради оних милијона српских душа, који све своје наде полажу у нас, упиру своје очи и пружају руке за спасење своје према нама, смијемо ли то дозволити?

Још се само чека на новог Вука Бранковића. Једног нам је дала српска мајка, па зар и другога?

Пред судбоносним догађајима увија се све. Стријене и велики и силни, моћни и славни, стријене чак и непобједими. А ми?

Погледајте само шта се у Сриству ради. Погледајте само у један добар дио српске штампе. Слика је јасна. Није довољно што је до сада учињено, него се хоће да затрује све. Разорено је све што се могло, па се сад хоће и да се све и разбрати. Зато је и опет узета на нишан Црна Гора и прилике у њој.

Општа опасност се помаља и страховито угрожава, а њима је до међусобица, пакошћења и личних обзира. Није им стало ни до чега колико до разбраћивања и то још сада и у овим судбоносним данима, када се од небрата прави брат, а од непријатеља друг и савезник и када се ове снаге улажу за спасење и опстанак.

Свијетао примјер пожртвовања, родољубља и величине у Француској могао би нам бити добар наук. Ми би смо му требали ради опште ствари да пиљедујемо.

Колико нам наши народни идеали и завјетна српска мисао лежи на души, ту се најбоље огледа.

Ловћенска вила, која је вијекове бројала у овим кршевима и која више од пола вијека с поносом гледа испод Орлова Крша на свога славом увјенчаног миљеника и побратима, тврда је вјера да неће ни посад остати постидна, па ма се шта збило и ма се што на ове огољеле, али свијетле и славне кршеве наваљивало, само што би њена радост била већа, кад не би остала усамљена у овако значајним и важним тренутцима...

Дванаести час још није куцнуо. Ко има уши нека чује! Кајање је увијек позно!

Цетиње, 11. јануара

И бан Никола пл. Томашић је пропао трагом свога претходника. Хтио је преко воље народа да влада и да силом постигне оно што су му из Пеште нарећивали, али како је у тој борби народ био жилав, то је бан Томашић, нашав се на сваком кораку сузбијен, поднио оставку. Та му се оставка, како се сад из Беча телеграфски јавља, и уважила. И тако ће мјесто њега доћи друго лице за бана. Народ Хрватске и Славоније радује се овакном свршетку бановања невароднога бана, али се од тога ипак добру не нада, јер зна да ће за бана у Хрватској и Славонији бити постављено опет лице кога Пешта хоће и који ће јој помагати, а на штету земље и народа у њој, што се и збило, јер је за новог бана постављен Славко пл. Цувај од Иванске, подбан злогласног Рауха. Борба је неравна, али ако се настави издржљиво овако до краја, народ ће ипак моћи славити своју побједу.

*

Ако је вјеровати тврђењу „Политике“, почетком марта посјетиће краљ Петар српскога краља у Лондону. Према тврђењу свог листа, између једне и друге владе дуго су вођени преговори о

тој посјети и сада су успјешно завршени. Из Лондона још није ова вијест потврђена.

•

Из Рима јављају, да се Италија ријешила да предузме акцију у Црвеном Мору, те ће блокирати сав онај дио Црвеног Мора што Турској припада. Према увјеравању агенције Стефани, талијанско министарство спољних послова објавило је ову блокаду нарочитом нотом свима страним представницима у Риму с напоменом да ће се кроз канал пропуштати само они бродови неутралних држава, којима врховни командант блокаде буде дозволу за пролаз.

•

Талијанска војска у Триполису све више продире у унутрашњост земље и до сада је у томе добро напредовала. Прекјуче јој је опет испало за руком, да заузме оазу Гарјореш и да јако потуче непријатеља, који јој је давао отпора при заузимању ове оазе. Како се тврди, сами Турци изјављују да су том приликом имали 150 мртвих, од којих су добар дио Арапи, док је број рањених много већи.

•

Из Београда се службено демантује, да владе неосноване су вијести овдашњих новина да предстоји пад министарства др. М. Миловановића и да ће се у Србији провести нови избори народних посланика.

•

У Фиренци, у Италији, уз учествовање многобројног народа и велико славље, прозване су три улица новијем именима: Бенгази, Анкара и Гадура улице за успомену на Триполис.

Хроника

Свијет се забавља. — Закон о штампи и „Самоуправа“. — Још једна бајка. — Опет „Словенски Југ“. — Увијек исти.

Свијет се забавља. Републиканско биоградско „Ново Вријеме“ и фрајласто „Јутро“ спојили се и из тога дивљег брака од Васиљевадне никло је недоношче, коме су честити родитељи познати мегаломан Крсто Цицварић и пупокрвни Шумадинац Иван Корнијер надјели име „Стража“. И „Ново Вријеме“ и „Јутро“ били су неозбиљни листови и живјели су искључиво од сензација, помоћу којих једино и одржавају своју опскурну егзистенцију. Разумије се, да ни „Стража“ иза њих у томе није изостала. И она се храни истом храном као и њени родитељи, па онда и није никако чудо што тако много фабрикује силне сензације и најпростије измишљотине, којима кљука лаковјерни читалачки свијет. Једна од тих обичних измишљотина је и вијест, што је „Стража“ донос тобож са Цетиња. Курзифним словима у њој се износи како један телеграм са Цетиња јавља да је Краљ Господар у својој здравици на Нову Годину рекао како су на прагу крупни догађаји, који ће обухватити и Црну Гору и Србију. Прво и прво ове Нове Године није било у Двору никакве свечаности, па ни примања, а још мање да је Краљ Господар здравице држао. Из тога чисто и јасно излази, да ни о крупним догађајима није говорио, него је то измишљено тек да буде за читалачку публику сензације.

Закон о штампи и „Самоуправа“. У Србији су прегли на сваки начин да стегну штампу, те су спремили ради тога и нарочити закон. Само противу тога многи устају и никако неће да дозволе, да се се слобода штампе спутава и да се тај закон донесе. Због тога је орган владин „Самоуправа“ писала читаве чланке доказујући стварну потребу да се закон о штампи мора мијењати и сваком даном приликом истицала је ту потребу, указујући на писање појединих листову и држећи мудре придике о моралу штампе у Србији. Како јој ни тим није упалило, то је дошла на једну генијалну идеју, за коју ће јој чак и досјетљиви Американци завидјети. Почела је и сама да пише расспасано, безобзирно и насртљиво и тако очито да увјерава све како је пријека потреба да се закон о штампи мијења и да се штампа у Србији законом натјера на ољудност и солидност. У напису „Правдин перпераш“ полуслужбена „Самоуправа“ је постигла кулминациону тачку, не штедећи ни наш лист и обасипајући га најодвратнијим погрдама. Тако је непосредно и очито потврдила да се збиља штампа у Србији не налази на достојној висини и да служи на ругло земље. Ми јој на томе успјеху можемо да честитамо, јер послије тога сумњамо да ће се наћи ко да војује противу доношења новог закона о штампи у Србији. Њеним госама тај успјех може да служи само на част, у толико прије што таквим писањем одаје искрену тежњу за постизање искрених, пријатељских и братских односа између Србије и Црне Горе!

Још једна бајка. Бечки лист „Рајхпост“ доноси тобож допис из Подгорице, у коме се износи како су малисорски главари долазили код тамошњег аустриског консула и жалили су му се на турске власти, изјављујући своју привржeност Аустрији, којој су веома захвални на многобројним доброчинствима. На крају тога дописа вели се како су ти малисорски главари питали аустриског консула у Подгорици могу ли се поуздати на аустриску помоћ у случају новог њиховог устанка. За „Рајхпост“ се вели да има везе се високим лицима, па је чудновато како не зна да у Подгорици и не постоји аустриски консулат. И кад крај свију својих веза тај лист не зна то, онда је и сасвијем разумљиво да још мање може што знати о намјерама малисорских главара и њиховој акцији. А најжалосније је то што су ту измишљотину објеручке прихватили и неки српски листови и оборили се на нашу земљу „што мирно гледа то шуровање Арнаута на њеној територији са аустриским конзулом“. Још један доказ више на каквом се културном новоу наша штампа налази!

Опет „Словенски Југ“. Познати биоградски лист „Словенски Југ“, чија је нетрпељивост према Црној Гори ноторна, и у новој години почео је забадањем и клеветањем противу наше земље тобож у корист и добро нашег народа. Он је донио један тобожњи допис са Цетиња, који је фабрикован у томе честитом клубу, што издаје тај жалосни српски лист, који има добре ријечи за све само не и за нашу земљу. Ту се говори о оснивању класне лутрије у нашој земљи, а с тим у вези и о нашим државним финансијама. Разумије се, да у цијелом томе фабрикованом допису није било ни једне лијепе ријечи о нашој земљи и приликама у њој. Па и поред свега тога „Словенски Југ“ се дрзнио да нам се наметне не само за тутора и савјетника, него и да тумачи жеље нашег народа и говори у његово име! А колико смо му ми прирасли за срце одао се у истом том броју говорећи о постављању Гаврила Дожића за рашко-призренског митрополита, када је просто анатему бацио на нашу земљу и на врхове у њој! Забадава се не каже: не да снијег да помори свијет, него да свака звјер покаже свој траг.

Увијек исти. Поводом избора г. Гаврила Дожића за митрополита рашко-призренског проговорили смо и о писању биоградског листа „Пијемонта“ и скопљанског „Вардара“. Том приликом смо нарочито истакли како „Пијемонт“ најодвратније денунцира нашу земљу, а „Вардар“ како се служи недозвољеним средствима. И један и други лист због тога смо осудили. Када су се оба ова листа нашли прикљештени и скљокани под нашим сасвијем заслуженим ударцима, и један и други су ударили у пренемагање и кукњаву. И кад немају чиме другим да се бране, латили су се жалопоке, тужећи се како смо према њима безобзирни. Не свиђа им се тон, којим смо с њима проговорили. Листови од „бонтона“, па траже обзира! Грозне ироније! „Пијемонт“ издајнички денунцира нашу земљу и тутка Турску на нас, па хоће да се о њему води рачуна и да се с њиме опходимо у рукавицама. Али ни ту није могао без подметања. Вели: „Цетињски Вјесник је по свом обичају избицио неколико псовки, али ниједном ријечи није демантовао наше тврђење“. То је простачка лаж и подметање! Хоће само да завара и обмане публику. Реагирајући на његов испад према нашој земљи, ми смо жигосали његово писање као издајничко и изазивачко. Праведним гњевом ускипило је у нама када смо видјели како се један *српски* лист толико заборавља, да најодвратније денунцира једну *српску* земљу и тутка своју владу, да противу ње дигне Турску. На такву нискост и одвратност згадили смо се и одговорили томе жалосном листу *по заслузи*. И он још сада има образа, да због тога протестује и да се на нас жали и замјера нам. Нека га је стид! Јер када бисмо му хтјели истом мјером да одмјеравамо и да уста отварамо, онда би било тешко и њему и онима око њега. Тада би се горка истина чула, која би их до срца забољела. Али ми то ипак не чинимо и ако се изазиваномо да и ми будемо безобзирни. А не чинимо то не ради „Пијемонта“ и њему сличних, него ради опште ствари, пошто је у нас национална свијест јача и поимање дужности зрелије. Зато листови у Србији врло рђаву услугу чине својој земљи што забадају и у те деликатне ствари, пошто би јој могли само да пашкоде изазивајући нас, да и ми према њој не будемо обазриви као што ни њени листови немају обзира према нашој земљи, најодвратније денунцирајући је и подмећући јој. А нама не би требало ништа друго него да речемо горку истину. У томе ни „Вардар“ није даље одмакао од „Пијемонта“. Он је узео за грудобран српски живаљ у рашко призренској епархији. Говори у име његово и пренемаже се како нам не иде у главу да тамошњи народ има своје ја и да не дозвољава да му се ико намеће. Као да је збиља српски тамошњи живаљ противу Дожића, а за Раденковића! Коме то они? Нама! Љуто се варају! Зар мисле да ми не знамо да је баш тамошњем српском народу милији не Дожић, него свако други од Раденковића, јер је он као оруђе злогласне котерије догрдио свима њима и ратосиљају га се? Зар мисле да не знамо за вјештачко њихово издавање неповјерења Дожићу? Зар мисле да не знамо да су баш ти око „Вардара“ облетали од мјеста до мјеста да од народа на пријевару измаме неповјерење од тамошњег народа према Дожићу? Зар мисле да не знамо да је тобожњи власник тога листа Давид Димитријевић ради тога био у Пећи и изнудио неповјерење Дожићу, обмањујући невине људе, који, чим су, послије тога, дознали о чему се ради, тргли своју ријеч и осудили поступак те злогласне котерије, која противу Дожића рије у тим крајевима? Зар мисле да не знамо од куда све то, по чијој наредби, за чији рачун и како са тим иде? Јадници! И још имају образа да се пренемагају и да се буне! Зар не виде да је њиховог било доста и да је крајње вријеме да се покрију ушима и од бруке ћуте. Доста је било и њиховог! За љубав више ствари ми смо ћутали до сада и правили се невјешти, али ако дрскост њихова пође и једну стопу даље, нећемо знати за обзире, нити за ишта, па ћемо и ми отворити уста и проговорићемо онако како треба! И кад је све то тако, и кад се у тамошњем народу добро све те махинације знају, са каквим образом излазе на јавност и с каквим правом протестују ти котеријаши, који су у тој бјесомучној кампањи толико забраздили, да обиљежавају и кандидатуру Дожићеву као акт једне *туђе* државе, а баш они за агитацију противу овог честитог човјека, коме њихов кандидат није достојан ни обућу да изује, употребљују чак и агената бечког друштва „Сингер и комп.“! Стидите се и не изазивајте нас, одвратне слуге још одвратнијих господара!

Политичке вијести

Турци и Крит

Критско питање искаче на површину. И сад је опет о њему ријеч. Изазвали су га сами Крићани. О томе јављају из Атине: Влада и странке чине велике припреме за изборе. Међутим сам дан избора није још одређен. Држи се, да грчка влада намјерава почекати, док се сврши турско-талијански конфликат тако, да ће онда настати згодније вријеме, да се ријеши у споразуму са велевластима критично критско питање. Међутим се на Криту збише врло важни догађаји. Странка Венизелоса такођер је у питању: да ли се критски посланици имају одаслати у грчку комору, прешла у опозицију, те данас све странке једнодушно захтијевају и раде на заједничкој лозинци: „У грчку комору!“ Пошто су присташи Венизелосови пристали уз револуционаре, то се неће расписати нови избори за делегације у грчку комору, већ ће се мандати продужити, а број мандата повећати, те ће и присташе Венизелосови имати приходе доћи у Грчку. Ради се да већ у најскорије вријеме пођу у Грчку, да буду и критски посланици присутни грчким народним скупштинама.

ПОДЛИСТАК

МИХАЛИЧ

Хљеб Успенски

Било ми је тада свега осам година. Био сам у гостима код дједе у Калуши. Дједа ми је чиновник, а имао је сина Мићу мог стрица, који је био од мене свега двије године старији. Са Мићом сам увијек играо.

Дједа ми је био необично строг, и кад год би се одмарао послије ручка, и ја и Мића ишли смо на прстима поред његове собе, — много смо га се бојали. Па ипак, понекад се и он развесели, заграјн с нама и милује нас по коси. А кад он милује, непрестано мислим: „Гладиш, гладиш — а послије ћеш да нам извлачиш чуперке!“ — и не знам шта би, само да те више не милује.

Долазило нам је врло мало познаника, — дједа није волио. Често нам је свраћао само некакав помоћник, овако дебео: косе су му увијек биле накострешене а глас промукао. Доће, рекне по штогод и чепе се иза затикља.

Звали су га Федор Семеновић. Са дједом није ништа друго радио него само играо домина.

— Елем, — говори Федор Семеновић дједи — зар и без размишљања?

— Па шта? Играм и без размишљања, чудна ми чуда! одговара дједа.

А били су играли у новац.

Био дједин имендан. Дошао Федор Семеновић да честита. Улази у собу, а за њим још неко: гледам ја и видим — неки чичица, брадица му просједила и поткресана: на њеју сив, дугачак капут, овештао да те Бог саклони. Уђе у собу и стаде поред врата, а све нешто пробира прстима по рупицама на капуту, прво од горе на ниже, а послије од доље на више.

Гладам ја — ко ли је то? А Федор Семеновић каже дједи:

— Ево, довео сам ти госта — да га примиш на стан и храну? Био је код мене, али ми је већ дојадио.

А чичица се клања.

— Па добро, вели дједа: само се бојим да се не пропије, да, на примјер, не прави неред.

— Не, то неће. Он не пије. А ако ти само не смета, има виолину и свира.

А дједа ће:

— Што да ми смета. — ја волим музику. Виолина је лијепа ствар.

Ето тако је дједа примио Михалича (чичицу су звали Михаличем). Како нам дође Михалич, све живахну и постаде веселије, свира нам на виолину, пјева, а учи и нас да пјевамо.

— Хајде, Михаличу, свирај „Спирју“! молимо га ми.

— Хајде баш! и почиње да свира и пјева:

„Спирја на воду ходила,
„На њојзи главу сломила!...“

А највише је волио пјесму: „Ах, ти, вјерна, — госпођице моја!“

Понеки пут измоли у дједе по какву књигу, па сједи и чита.

Зими сам волио да се с Мићом клизам по клизаљки. Мајемо се у дворишту и мучимо — правимо клизаљку.

Иде Михалич... приђе и гледа.

— Е, малишани, да би малишани! Зар се тако прави клизаљка? Ко још леди даску без ђубрета?

(А ја и Мића нијесмо умјели правити клизаљке: голу даску поливамо водом, — мислимо тако се прави.)

— Видим ја, ништа без мене! говори он.

И начини. Била је то клизаљка прве врсте.

Љети нам је правио змајеве. Залучемо се у купатило, па сами ми без игдје иког.

— Тамо у соби, каже Михалич: може дједа да нас види, па да ми каже: што се и ти заносиш том дангубицом? Требало би, може ми рећи, да псалтир читаш, да се за смрт спремаш, а ти змајеве лепиш!... Али овдје смо сасвијем слободни!

Сједимо и лепимо. Ја дељем дашчице, а Мића плете реп.

Једном нам направио змаја од читавог аршина, па онда на њему нацртао орла. — диван змај!

А учио нас је и како се пушта змај. Један од нас пушта а он са канапом трчи.

Тако сам са Мићом и порастао.

Једном улази дједа и каже нам:

— Зашто да дјеца дангубе код куће, треба их послати у школу. Тамо ће их брже научити. Само се бојим да не иду сама, па да не упадну у бунар (на путу био је један стари, сав развађени бунар).

А Михалич одговори:

— Ја ћу их пратити.

А дједа ће:

— Врло добро, ти ћеш их пратити.

И дадоше нас ђакону у школу. Михалич нас прати. Кад нас је први пут довео у школу и оставио нас, било ми је врло тешко. Видим га кроз прозор, како иде кући, па мислим у себи: „Ето он већ иде кући, а ја овдје сједим!“

У почетку никако нијесам волио да идем у школу. Но неки пут пробуде нас рано, — устајте, вријеме је за школу! А неустаје ми се, већ мислим у себи: „Кад ми је најслађе, онда — устај!“

Љети нијесмо походили школу, него смо с Михаличем пошли на купање. Ријека је била далеко, требало је дуго ићи пољем док се до ње дође. Идемо тако кроз поврће, а Михалич нас држи са руке, једног с једне а другог с друге стране, а све нам нешто тумачи и говори, тако, да сам све то и до данас запамтио. Тумачи нам, на примјер, откуд ноћ, откуд дан и каква је оно птица што пролетје. Чим ненадно у поље, Миха-

Монголско питање

У руским дипломатским круговима увјеравају, да су све вијести о ненадној окупацији Монголије од стране Русије преувеличане. За сада Русија ради само на одбрани свога економиског уплива у Монголији и за предузимање само оних мјера, које одговарају заштити интереса руских поданика.

Рухен-Фан, досадањи гувернер у Владивостоку а садањи префект у Кобдуају, интимни је пријатељ Јуаншикајев. Овај га је одредио за посредника код Монголаца. Руска влада, која је у неку руку врховни посредник између Китаја и нове монголске владе, задовољна је тим избором. Рухен-Фан долази у Ургу, гдје ће водити преговоре са новом монголском владом. Вели се, да је од министра предсједника Јуаншикаја овлашћен да Кутухти за осталим монголским кнезовима покаже највећу сусретљивост.

О свему је томе руска влада обавијестила јапанску и енглеску владу.

Положај грофа Ерентала

Бечки „Цајт“ јавља да је министар спољних послова гроф Ерентал у ауденцији прије свог одласка на допуст молио владара да прими његову оставку. Владар је примио његову молбу к знању и одредио, да Ерентал остане на допусту до сазива делегације и одступи од свог мјеста најкасније након закључка делегација. И друге бечке новине говоре о скором одступу Еренталовом. Он је био пошао да се опорави на Семеринг, али сад се јавља да се изненада повратио у Беч, што се доводи у везу с његовим одступањем. С друге се пак стране јавља, да се Ерентал повратио у Беч на савјет својих љекара, јер је клима на Семерингу преоштра, а он је врло нарушена здравља. Скора ће нам будућност казати шта је у ствари.

Француска нова влада

У програмној изјави новога француског кабинета у парламенту вели се између осталог, да ће влада настојати, да Француска остане вјерна својим савезницима и да живи у добром пријатељству с Њемачком као и с осталим државама. Провешће се што прије службена прагматика и изборна реформа а влада ће бранити ланчке школе од систематских нападаја, те ће настојати, да доведе у склад финансиску моћ земље с војном и поморском спремом државе, за коју ће влада увијек водити највећу бригу.

Кинеска револуција

Из Пекинга долази преко Берлина скоро невјероватна вијест, да ће нова кинеска република бити проглашена царским декретом, који ће бити тако састављен, да изгледа да је до републике дошло царском вољом. Из Петрограда се пак јавља, да Кина тражи од Русије зајам од сто милиона круна а хоће, да за то даду Русији као компезацију покровитељство над Монголијом.

Кад се неки дан познати државник Јуаншикај враћао из царске палате у Пекингу у свој стан, бацио је неко на њега бомбу. Јуаншикај није рањен, али су убијена два војника и два полициска чиновника, а рањена су два жандарма. Ухапшене су и одмах смакнуте 3 особе, на које се сумња, да су извршиле атентат.

Француско-талијански спор

— Италија заробљава француске бродове —

Између Француске и Италије избио је спор. До тога је спора дошло од туда што је Италија заробила путнички пароброд француски „Carthage“, који је носио за Африку за рачун Турске једну француску крилатицу.

Француски лист „Matin“ овако описује ту ствар:

Талијанске власти бијаху дознале, да је авијатичар Дувал изјавио, пошто му је немогуће са својим аеропланом достићи турски логор преко Египта, да ће га послати преко Туниса; надаље дознаше, да је справа укрцана у Марсељу на пароброд „Carthage“ француског трансатлантског друштва. Издан је налог, да се справа заплијени на мору. „Carthage“ је заустављен на сред мора, 17 миља јужно од обале Садерне, дакле ван талијанских територијалних вода, од једне талијанске торпиљарке, запрево крсташа „Agordet“, на пошто капетан није хтио справу предати без налога свог друштва, параброд је одвежен у Кагљари. Капетан није прихватио ни понуду талијанских власти да се њиховим средствима превезу путници и пошта у Тунис. На пароброду је 175 путника, међу којима је и један француски генерал.

Ова посјета на француској лађи и овај захтјев о заплијени ареоплана изазваше двостуко правно питање, што је довело до измјене мњења између Консулте француског посланства у Риму, и између министра предсједника Поанкареа и посланика Титона.

Требао је само један инсидент од не великог замашаја, какви се у осталом чешће догађају у ратно вријеме, па да француска штампа плане ужасним гњевом против Италије и њеног поступка у случају парода „Carthage“. Француске новине баве се на широко овом аферем и уздижу је до правог спора између Италије и Француске. Неке новине чак отказују Талијанима братство и приказују их као лажне чланове латински федерације. Наравно да сви листови сложно захтјевају најенергичнији поступак француске владе.

„Eclair“ на примјер пише, да француски кабинет мора предузети одлучне мјере, да Италија промијени своје лоше методе насрам Француске, те да француска влада мора навити, да углед француске дипломације не буде оштећен. У истом, ако не женћем тону, пишу радикална „Lanterne“ и „Matin“.

Бојазан је био да у Марсељу не дође до сукоба између француског становништва и Талијана, који су у оном граду насељени у великом броју. И у Тунису је узјуираност била велика, па је талијански консулат војска чувала, али се све свршило на миру.

Као што из Рима јављају сада, талијанска влада је издала наредбу да се „Carthage“ пусти. Али још док тај спор није честито окончан, одмах затим појавио се други случај: Италија је заробила и други француски брод „Manouba“!

О томе јављају ово: Путнички пароброд друштва Литке „Manouba“, који преноси путнике, пошту и робу између Марсеља и Туниса заробио је један талијански ратни брод и одвео у луку Кагљари. На пароброду налазило се око стотину путника, међу њима двадесет и девет особа од турског црвеног полумјесеца. Капетан пароброда увјеравао је, да пароброд није собом возио никаквих сумњивих ствари. Он је возио собом четири стотине тона терета. Он је у сриједу у јутро пошао из Марсиља заједно са њемачким паробродом „Schleswig“. Оба пароброда пловили су посве близу, један до другога. Близу Сардиније зауставила их је једна талијанска торпиљерка. Пароброд Schleswig“ буде тачно прегледан а онда пуштен да даље вози. Пароброд „Manouba“ пак након кратке преграде буде одвезен у луку Кагљари.

„Агенција Стефани“ јавља, из Кагљариа: Талијанска је влада добила вијест да ће се паробродом „Manouba“ одвести двадесет и девет турских официра да се са великим новчаним свотама превезу преко Туниса у Триполис. За то је тај пароброд и дочекан. Код преметачине испоставило се да та двадесетдеветорица имају исто име, које је дојављено талијанској влади да носе собом велике своте новаца.

И тако ће опет до спора доћи и ако је очигледно да је Италија у праву.

Њемачка за своју мрнарицу

— Натезање око повећања кредита —

Познато је, да Њемачка ради да и ове године повећа број својих ратних бродова како би могла остварити своју давнашњу тежњу да не изостане за енглеском убојном снагом на мору.

Већ почетком ове године пронијела се вијест у новинама, да ће се нова законска основа о њемачкој мрнарици састојати из два главна дијела. Један се дио односи на повишени број бродова, који ће служити дневној потреби. Покриће се налази у текућим издатцима за мрнаричке потребе. Други се дио односи на повишење броја поморских лађа. Покриће за то имало би се намирити издатцима одређених за мрнарицу. Први се дио основе намјерава на тај начин организирати, да се оснује једно треће т. зв. резервно бродовље. Већ прошлих година требало је поред редовних издатака за издржавање дреднота три милиона марака. Ако се узме, да у мрнаричком програму за будуће три године долазе још три дреднота и исто још повишени број бродова дневне службе, онда се трошкови за то не даду у опште ни предвидјети. У буџету за годину 1912. за све издатке с погледом на повишење оружања у мрнарици као и за нову војну основу, која ће се поднијети у мјесецу фебруару, нема никаквог покрића. Говори се, да ће влада проширити опозеровање код баштина и на десценденте, да узмогне покрити трошкове мрнарице, док се за повишене трошкове у војсци има употребити повишени дохотци. Ако међутим дође у њемачки рајхстаг стара клерикално-феудално већина, она неће тражити покриће у овим порезима који терете најбоље ситуиране слојеве народа већ ће повисити порезе конзумних предмета. Овоме би се већина либерална и социјалистичка силно противила и влада би једва нашла већину, која би јој то потврдила. У либералној и у социјално-демократској странци овим моментима се напредно живо агитира за уже изборе.

Све то показује да ће у новом њемачком рајстагу бити повучи потегни око нових кредита за мрнарицу.

Српство

Српски листови у Турској. Као што је познато, српска штампа је у Турској некад боље стајала него сада за вријеме уставности. Нарочито је у свијема крајевима Српства био познат српски лист „Цариградски Гласник“, који је одвајао и својом спољном опремом и разноврсношћу. Сад у Турској једини је лист „Вардар“, који у Скопљу излази и бави се чисто локалним стварима. Бугари, Грци и други народности имају по неколико листова. Сад јављају, да ће се у Солуну отворити српска штампарија и да ће се тамо покренути српски лист, који ће се звати „Солунски Гласник“. Исто тако говори се, да ће се још један лист покренути или у Скопљу или у Приштини или Призрену.

† Мита Тополовић. У Панчеву је преминуо у 63. г. добропознати композитор и хоровођа Мита Тополовић, који је својим радом заслужан за српску вокалну музику. Он је написао многе композиције, од којих нарочиту пажњу заслужују композиције патриотских и црквених пјесама. Као хоровођа одликовао се нарочито и у томе погледу издваја. Српско пјевачко друштво у Панчеву, које је најстарије српско пјевачко друштво у тамошњим крајевима, а у коме је Тополовић пуних тридесет година дјеловао с успјехом, на гласу је, захваљујући Тополовићу. Вјечни му помен!

Словенство

Ратни јубилеј у Русији. У Русији ће се прославити ове године стогодишњица руско-француског рата од 1812. За ту прославу је већ израђен програм. Она ће бити 26. августа, када је прије 100 година бијен бој код Бородина. Тога дана биће историска ратна игра на бојном пољу. Сјутрадан ће се прослава наставити у присуству цијеле царске породице. Најприје ће се одржати велика парада московског гарнизона. Потом долазе друге тачке прославе, које су мање војничког карактера, а у којима ће учествовати племство и народ. Велика прослава вароши Москве биће вјероватно 11. октобра, дакле дана, када су се Французи повукли. У другим дијеловима Русије одржаће се свечана божја служба, а народу ће се јавним предавањима објаснити значај прославе. Затим ће се сковати споменица, која ће се раздати свима онима који су у тој војни учествовали.

Прва народна музика у Бару

Бар, 3. јануара

Први дан Нове Године музика је поновно изненадила цијело грађанство. Студен је завладала у Бару као никада, али се ипак наша вриједна младеж знала одупријети њој. Чим је музика стигла пред обласном управом, засвирала је химну, по свршетку које настале су у народу велике овације Њ. В. Краљу. По томе били су музиканти са управом позвани код г. Ника Татара, управитеља области, који их је изволио врло срдачно почастити. Поласком из обласне управе, музика је пред Барским и Источним Друштвом одсвирала марш Гарибалдија и још два друга, послије часа је кренула марширајући у Ст. Бар. Ту је пред општином одсвирала химну и два марша, чиме је музика завршила свој поздрав.

Том приликои приложили су благајни по перпера: Обласни Управитељ 50, Барско Друштво 50, Источно друштво 30, Марко Ђурашковић 5, Симо Спасић трг. из Цетиња 10, Косто Мартиновић, трговац 10, на чему им управа најсрдачније благодари.

Како се већ својеодобно објавило, правила су била од надлежне власти одобрена и према томе изабран је дефинитивни одбор којем уједно са младим музикантима желимо сретан и користан напредак, а да свакако успију у том племенитом раду.

У моменту писања ових редака, добијамо прерадосну вијест, да се Њ. Кр. В. Књагиња Престолонашљедниковица Милица најмилостивије одазвала жељи и молби ове установе те се примила као покровитељка прве народне музике у Бару.

лич нам пусти руке, — хајд, вели, ко прије!

А ја и Мићо потрчимо. Он стоји и тупка ногама, као божем и он трчи, и довикује ма ком од нас:

— Држи га, држи га!

Тако шетамо с њим до ручка, а понеки пут дођемо и доцније, кад су већ сви ручали.

Дједа нам говори:

— Гдје сте до сада? Чекали вас, чекали, па Бога ми и ручали!

Дједа оде да спава, а ми ручамо. Михалич је за столом увијек даље од свију. Понеки пут устајемо, а он још сједи. Дједа отиђе да спава, разиђе се сви, никог више у соби, остао он сам — и нешто гради.

Пита га дједа једном увече:

— Бога ти, Михаличу, кажи ми право шта си био и гдје си био прије?

А Михалич му каже:

— Шта да причам! Није ми пријатно да се сјећам!

А дједа навали још јаче, докле напоштетку Михалич не исприча.

Михалич је био трговачко дијете. — »Отац мој, — прича Михалич — био је врло богат, али и велики тврдица. Тридесет година био сам слуга у њега. Волео сам да научим свирати у виолину, — али он није дао.

— Шта, вели: — то шкринање не допуштамо!

»Покатшто се искрадем на таван, и тек почнем да свирам, а он тек ма од куд искрсне са батином.

»— Одсвираћу ти, вели, такав кадрил, да ћеш главачке кроз бацу излетјети.

»Да бих ипак свирао, бјежао сам од њега чак на гробље. Иду људи и питају се: каква ли је ово будала што на гробљу свира?

»Кад ми је отац умро, — нашљедио сам сав његов новац. Проживио сам једно пет година, хтио сам да своју младост повратим, — а шесте остао сам без игдје ичега. Више од свију магарчио ме овај Федор Семеновић, али — нека му Бог опрости! Кад ми нестаде новаца, одлучим: да се пишем у војнике.

Како смислио, тако и учинио.

»Пијанчио сам пуну недјељу дана. А кад је требало да пођем у рекруте, ухвати ме страх и залих се сузама.

»Али хвала Богу, нијесу ме били узели: имао сам на боку отворену рану.

»Отада се и вучем и скитам као Каин какав. Тумарам већ пет година. Федер Семеновић лаже да ме је држао код себе, — нахранио ме је свега три-четири пута, и то је све! Ако ме ви отјерате, моје се зна: свршићу ма гдје под плотом« —

Ја и Мићо молимо дједу да га не отјера.

— Та нећу, де. Зашто бих га отјерао?.. Гледај само, како су то утотањили моји караши!

И доиста Михалич је дуго живио код нас.

Зато што нам учитељ није био какав треба, изводио нас дједа из школе. Дођемо у школу, а он за столом мртав пијан, све посом удара у књигу!... А често смо се учитељу и на грбачу пели да нас носи! Сагне се, упре рукама о кољена, и наређује:

— Хајде!... Хоп на леђа!

А ми скочимо, и то још обојица.

— Е! вели: Много вас: двојица сте! по један само!

Једном таман ми тако јашимо, а дође Михалич да нас води на ручак. Види наше учење па рече:

— Зар тако учите? Видим ја да је, прости Боже, учитељ ћакнут!

Учитељ се уплаши, стаде и обори очи. Ја му на грбачи.

Михалич нас одведе и рече дједи.

А дједа ће:

— Какво учење! Боље да сједе код куће него да се по школи јурцају.

Извадише нас из школе, и Михалич нас поче учити.

Послије овога није дуго живио. Замучи се једном... леже у постељу, умрије послије три дана. И ја и Мићо много смо плакали. На дан погреба посадише нас за велики сто да обједујемо, и насуше нам пуне тањире коњива. Јео сам толико, да сам био и стомак покварио.

И ако смо, и ја и Мићо, вољели што ћемо јести коњиво, ипак смо плакали за Михаличем. Мислили смо: ко ће нам сад правити змајеве? Ко ће нас сад водити на купање?

Једне ноћи усним Михалича, као дошао и и каже нам: »Устајте, вријеме је купању!«

Пробудим се и горко заплачем.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE

Ђубрење — гнојење винограда

II. Како се гнојење врши

Шталско ђубре има и ту лијепу особину, шко осим саме хране, коју у земљиште уноси, особито благотворно утиче на растреситост земљишта. Ушљед зрелог ђубрета са земљом помијешаног, јако се распадне и разбухави земљиште, те тако и свјетлост и топлота и ваздух и влага лакше и дубље продиру у земљу. Зато је шталско ђубре од неоцјењиве вриједности. По доброти дијели се пак шталско ђубре: на марвено ђубре, које је најиздашније, јер се најспорије раствара; на коњско, овчије и свињско ђубре, која се много брже растварају, те за то брзо издаду. У младом насаду, гдје нам је поглавита тежња, да што прије и што јачи чокот подигнемо, коњско ђубре је подесније од марвеног, које је напротив за већ старије винограде опет боље. Да што више рода добијемо, снажније утиче коњско, а за што извреснији род боље је марвено ђубре. Особито ако је измијешано са коштаним брашном или гипсом, тада вапредан род можемо постићи. Са марвеним ђубретом можемо ређе, н. пр. сваке четврте, а са коњским мора се чешће ђубрити, дакле сваке треће године. Зависи и од земљишта, јер гдје је збијеније земљиште, ђубри се ређе, гдје је бухавије, чешће; шта више, у збијенијем, дакле хладнијем, земљишту подноси и полудогорело ђубре, иначе се у винограду само сасвим угорело ђубре може и смије употребити.

Ђубрити се може у округ око чокота на 25 - 30 с. м. дужине и ширине, а 20 с. м. дубљине, у који прстенасти шанац једнако разредимо ђубре и за тим земљом загрнемо. На један чокот је довољно 3 - 4 килограма угорела ђубрета. Преко овог ђубрета, свакако с јесени или у зиму, посне се на сваких 100 кила ђубрета $^3/_4$ килограма коштаног брашна суперфосфата и $^1/_4$ килограма гипса, да се коштано брашно и гипс преко зиме у земљи растворе, јер до цвјетања ваља да је раствор њихов готов, да у прољеће жиле могу ову храну попут лаганог растварања у води прибавити.

Ђубрење винограда почиње обично треће године и то понајвише у округ. Касније се већ не ђубри тако, већ се с јесени, кад је загрнуто све, између врста редова ископа ашовом палом 30 с. м. широк и 20 с. м. дубок шанац, из којег се земља извади мотиком напоље, те онда ђубре у шанац лијено разреди, а послије се ископаном земљом покрије. Исто тако и у прољеће ископа се шанац и ђубре у њега смјести, а за тим се тек одгрне чокот и земља на ђубре свуче. Уједно у прољеће се може само додати вјештачко ђубре: хилисалитра и калијум (јер се брзо растварају), ако нам је тежња, да виноград на бујније растење нагонимо. С прољећа се само са сасвијем угорелијем ђубретом смије ђубрити, у јесен пак може и са полуугорелим.

На овоме мјесту ваља ми нарочито истаћи ту околност, да се вјештачко ђубре у врло малој количини чисто добити може, те с тога ваља бити с те стране јако опрезан. Зато увијек ваља тражити гарантију написмено од дотичне фирме. Осим тога ваља сваки састојак ђубрета сваки за себе поручити и свако за себе на 10 - 20 чокота опробати, те ћемо се увјерити о истинитости чисте садржине сваког вјештачког ђубрета.*)

Да знају наши виноградари, шта су од прилике цијене појединим вјештачком ђубрету, ево их доносимо: хилисалитра перпера 21 100 килограма, сумпорно кисеони амонијак перпера 23, (онај први је за земљишта кречна, а овај други за некречна земљишта), клоркалијум (Chlorcalium) перпера 28 и суперфосфот перпера 7 — све од 100 килограма.

Прво и друго вјештачко ђубре мора се у 20 с. м. дубљине, а треће и четврто пак плиће по површини растурити. Што је виноград већином у низи, то му мање треба азота (хилисалитре или амонијака) а чим га тим више треба на вишим положајима изравно са калијем и суперфосфотом добро измијешаног. —

Онима, који не би можда знали колико им ваља ђубрета употребити, навешћу у кратко размјер, на нек свако по најбољем знању поступи, јер свуда ријешавају околности, које не дају да се по једном борасцу или правилу ради.

За трећегодишњи виноград или 1600 □ м. радо: шталског угорелог ђубрета с јесени или прољеća квинтала 20, гипса с јесени или прољеća 15 килограма, коштаног брашна суперфосфата с јесени 20 килограма, калијума с јесени 8 килограма, хилисалитре или сумпорне кисјелине амонијака 7 килограма.

Четврте, пете и шесте године — ако сваке године на два или више ока режемо и чокот на јачи род тјерамо — ђубрити сваке године са онолико вјештачког ђубрата, које се само сваке четврте године даје.

За седмогодишњи виноград на 1600 □ м. резање на два ока: шталског ђубрета или компост с јесени 10 квинтала, гипса с јесени или прољеća 15 килограма, суперфосфота 25 килограма, 9 килограма, халисалитре или амонијака с прољеća 8 килограма.

За седмогодишњи виноград на 1600 □ м. резање за дуже кондире са 3—7 ока: шталског или компост ђубрета 20 квинтала, гипса 20 килограма, суперфосфата 30 килограма, калијума 12 килограма, хилисалитре или амонијака 12 килограма и идућих година без шталског ђубрета.

Најпослије свако може чинити покушаје, па ће видјети, која врста грожђа какву количину и какво ђубре подноси. Само још да споменем и ово:

Сваки боље храњен чокот лакше одољева непогодама и болестима, него мршавије храњен. Сви инсекти и гљиве више почине квара у неђубреном, него у добро ђубреном винограду. Тако исто код јачег ђубрења одољева и чокод дуже времена филоксери, на таквом чокоту не смеће род у цвијету нити род опада, што се освједочило. Према томе јасно је као сунце, да чокот више приноси, кад је добро ђубрен, него кад није.

Исто тако позната је ствар, да се слабији чокоти већма краће орезивају, него јачи, који ушљед јаче хране захтијевају дужи рез и дужу лозу. Ми смо дужни наше нове винограде на дугачко орезивати, да одговоримо потреби америчких подлога, које имају по својој природи бујнији пораст, а и лоза према своме расту јаче жиле развијају и боље ће моћи одољевати.

Као што се дакле види, ваља нам ударити новим правцем, новим животом, а пошљедице овог могу само од користи бити. Но и ако нико не захтијева ван придодног, па тако ни ја, само сам хтио да нашим виноградарима обратим пажњу на то, колико може паметно виноградарење да нам донесе. Ако овим мојим ретцима будем виногадарима помогао ја ћу наћи у томе највише утјехе и увјерити се, да се нијесам за бадава пера лаћао.

Државни виноградар **Васа Бајазет**.

*) Професор д-р Ј. Хеслер пише у 2. броју листа „Weinbau" да ова фирма за вјештачко ђубре пружа гарантије: Reinersdofer chemische Produktenfabrik B. Margulies Dr. Bej (Wien) IV. Technikerstrasse 6. И код Савеза Српских Земјоделничких Задруга у Загребу може се добити вјештачко ђубре.

Кратке вијести

Лажан новац у Одеси. У Одеси је ухваћена дружина, која је правила лажан новац Краљевине Србије. То је била права међународна дружина, још боље рећи балканска, јер је била састављена из једног Србина, Бугарина и Турчина а заптићавала су их два Руса. Они су до сада већ близу пола милиона лажних банкнота протурили. Ухваћени су на лицеглу и одузет им је сав алат, а они притворени.

Опструкција у угарском сабору. Југовићи су већ спремни на наставак опструкције чим дође војна основа на дневни ред. Опструкција ће се водити поименичним гласањем.

Пољачко-русински спор. Изгледа да ће овај пут споразумни преговори између Пољака и Русина у Галицији уродити повољним ресултатом. Како јавља краковски лист „Нова Реформа", изјавио је аустриски министар-предсједник гроф Штирг галичком намјеснику Вобјинском, да поводом садашњих преговора између Аустрије и Русије престаје пољачко-русинско питање да буде земаљско питање те добија државно значење.

Њемачки цар и талијански краљ. Неки берлински листови јављају, да ће се још у фебруару састати у Млетцима њемачки цар Вељем са талијанским краљем Виктором Емануелом, а истовремено и њемачки државни канцелар Бетман Холвег с талијанским министром спољних послова ди Сан Ђулијаном.

Њемачка мрнарица. Берлинска „Tagliche Rundschau" јавља, да ће Њемачка по новој законској основи о ратној мрнарици израдити осам нових великих оклопњача, дреднота.

Шведски парламенат. Овијех дана је отворен шведски парламенат пријестоном бесједом, у којој се наглашује да је то први парламенат изабран на основу пропорционалног опшитег изборног права.

„Унион" у рукама племства. „Lidove Noviny" јављају из Прага, да је неколико чешких бољара на челу са намјесником грофом Франьом Туном-Хохенштајном купило њемачки лист „Унион". „Унион" је њемачки лист са посве чешким карактером. Под именом „Политик" постоји од год. 1861. Прије три године промијенио је име у „Унион". Лист је био вазда близо чешког племства и био је конзервативан а нешто и клерикалан. Тај дух задржао је и сада.

Буриан пао. „N. W. Journal" доноси да је министар Буриан пао и да ће га нашљедити принц Хохелое, који је био у Трсту намјесник.

Смртна казна у Шпанији. Предсједник шпанског министарства Каналејас изјавио је, да ће се у Шпанији укинути смртна казна и да ће остати само за оне, којима војни судови суде.

Дневник

Био на Ријеци. Његово Величанство Краљ отпутовао је био у недјељу са Њеним Краљ. Височанством Књагињицом Вјером код краљевске породице на Ријеку, откуда се синоћ сам вратио у пријестоницу.

Нашљедник на Тополици. Њихова Краљ. Височанства Нашљедник и Нашљедница отпутовали су у понедјељак изјутра на Тополицу, и синоћ су се на Цетиње вратили.

Био у лову. Њ. Кр. В. Књаз Петар, који се налази на Ријеци, прошлог петка био је у лову на Скадарском Језеру са капетаном г. Петром Ломпаром и потпоручником г. Раком Ђурковићем, из кога се повратио са врло обилним ловом истог дана у вече.

Долази на дужност. Г. бригадир сердар Јанко Вукотић, министар војни, потпуно се опоравио од своје скорашње болести, и од ономад је почео долазити на дужност у своје министарство.

Неистинити гласови. Неки од добро познатих листова из иностранства саопштавају гласове о кризи у нашој влади и о одступању исте са државне управе. Као и многе досадашње вијести поменутих листова о нашој земљи, тако је и ова најновија вијест неистинита и злонамјерно измишљена. У стању смо их увјерити, да о промјени владе у нас нема ни помена. Влада г. д-ра Томановића ужива повјерење и Круне и Народног Представништва, које је одобрило све њене предлоге. Осим тога и озбиљна времена, која преживљује сав велики политички свијет, изискују сада много рада и сталности, чему би честе промјене и трзавице на челу државне управе само наудиле.

Забавно вече. Цетињска Читаоница приређује у петак у вече у својим просторијама друго забавно вече с томбулом. Како је прво вече испало на свако задовољство и било обилно посјећено, то су за ово друго забавно вече учињене нарочите припреме како би испало што боље и како би посјетиоци били што више задовољени. Овог пута припремљена су само три дара за извлачење, а по вриједности надмашују све дарове на првом вечеру извучене. Почетак је у 8½ сати у вече. Долазак у обичном одјелу. Приступ имају чланови, њихове породице и гости са стране. Улазак бесплатан.

Светасавска забава. Наставници и ученици Вел. Државне Гимназије на Цетињу приређују 14. ов. м. светосавску бесједу с игранком у корист фонда за потпомагање сиромашних гимназијалаца. Забава ће бити у сали Владиног Дома. Концертни дио је веома разнолик. Њ. В. Краљ Господар, који се очински брине за школску омладину, срочио је једну пјесму за ову забаву, коју ће декламовати један гимназиски ученик. По припремама које се чине, ова ће забава бити једна од најсјајнијих. Надамо се да ће се престоничко грађанство одазвити обилно овој забави за школску младеж, тим прије што је приход намијењен тако корисној и племенитој установи, потпомагању сиромашних ученика.

Св. Сава у основној школи. Управа овдашњих основних школа учинила је ове године нарочите припреме за прославу Св. Саве. Тога дана, у суботу, ићи ће сви ученици са својим наставницима у цркву, а по том ће у сали основне школе бити прослава патрона школског, просветитеља српског Св. Саве. Прво ће се извршити резање колача и водоосвећење, а по том ће настати концертовање, за коју сврху је састављен нарочити одабран програм. Том приликом гости ће бити почашћени и примање честитања трајаће до подне.

Нова радња. Овдашњи вриједни и предузимљиви кавеџија Блажо Братичевић у недјељу је отворио на Цетињу нову радњу, која је смјештена у згради некадашње каване „Цетиње" у главној, Катунској улици. Зграда је реновирана и преуређена. Нова гостионица снабдјевена је свима удобностима, освјетљена електричном свјетлошћу и заслужује сваку пажњу и препоруку.

Магле и кише. Од три четири дана зима је попустила, те су се ухватиле густе магле из којих по цијелу ноћ и дан сипи ситна студена киша. Снијег се топи. По улицама је вода са глибом. Синоћ је магла била тако густа, да се од једне до друге електричне свјетиљке на улици ништа није могло видјети.

Разне вијести

Пророчанство окупације Триполиса. Евалд Бансе написао је 1903. године у једном стручном географском часопису врло занимљив чланак, који се скоро у свему подудара са садањим положајем и догађајима у Триполису. „Власти ће — вели он — још дуже времена почекати, док се даду на днобу Триполитаније, јер Турци неће тај свој вилајет тек само тако напустити. То доказује њихова војна сила, што је онде подржавају и разне новотарије, које увађају. За Турску то врло много значи. Са становишта чисте човјечности окупација Триполиса од стране ма које хришћанске државе не би у опште била ни подесна, јер би искрцавање европских војника за час успламтило муслимане, разбуктио би се „свети рат" — џад — против невјерника. Триполитанија је исламска кула у Сјеверној Африци, с које се виђе пророкова црвена застава са полумјесецом, у њој је сједиште сенусијског реда, чији гласници пролазе земљом уздуж и попреко." — Како се види, писац тога чланка је врло добро прорицао.

Само још овај 4. број шаљемо свима онима, који су до сада примали наш лист, а идући број послаћемо једино онима, који преплату положе.

Цетиње, 11. јануара 1912.

Администрација „ЦЕТИЊСКОГ ВЈЕСНИКА„.

ОГЛАСИ

НИКШИЋСКОМ ТРГОВАЧКОМ АКЦИОНАРСКОМ ДРУШТВУ у НИКШИЋУ.

Потребан је за филијалу на Цетињу коју ће отворити почетком фебруара 1912. подесан локал за канцеларије и магазине. Понуде са условима примаће се најдаље до 15. јануара 1912. У понуди ваља означити величину локала и мјесто гдје се налази.

Управа.

Р. бр. бр. 44. 2.3

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлански